

ГЕНЕЗА
ПРОВІДНИЦТВА
В ОСВІТІ

УДК 37.014.1:37.015.3

Г 34

*Рекомендовано до друку Вченю радою
Бердянського державного педагогічного університету
(протокол № 11 від 30 березня 2019 року).*

**Генеза провідництва в освіті: Колективна монографія / За заг. ред. проф. І. Богданова.—
К. : Освіта України, 2019 — 476 с.**

Рецензенти:

Курило В.С. — доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України
Кравецов В.П. — доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України
Ельнікова Г.В. — доктор педагогічних наук, професор.

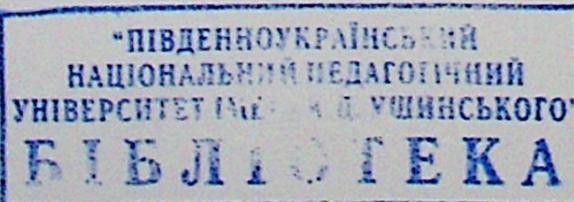
І. Богданов — Слово редактора, Вступна увага, 2.9, Післямова;
С. Лисаков — 1.1, 1.2, 1.9–1.9.4, 2.2; С. Клепко — 1.4–1.4.10; В. Крижко — 1.6, 2.6, 2.7, 3.7, М. Елькін — 2.1, 2.3, Г. Луценко — 2.4, 2.11; О. Козлова — 1.3, 1.8, 2.12; С. Немченко — 2.10, О. Старокожко — 1.5, 2.8.; Н. Калита — 3.1; І. Шумілова — 1.7, 3.2; І. Кушніренко — 1.10, 3.2; М. Окса — 3.3; О. Філоненко — 3.4; В. Чорний — 3.5; Н. Орлова — 3.6;

Монографія присв'ячена дослідженню проблеми генези та становлення ідеї провідництва в царині освіти України. Досліджено історичні витоки провідництва як форми соціального управління та встановлено українську етнічну природу цього феномену. Визначено родові зв'язки провідництва в освіті з менеджментом освіти та теоріями управління і лідерства. Розкрито жертовний характер провідництва К. Д. Ушинського, М. О. Корфа, А. С. Макаренка, В. О. Сухомлинського, В. Ф. Шаталова, О. А. Захаренка та сучасних провідників

ISBN 978-617-7862-04-7

© Авторський колектив, 2019
© ВД «Освіта України», 2019

TD9616

ЗМІСТ

СЛОВО РЕДАКТОРА	5
ПІДТРИМКА НАШИХ КОЛЕГ	7
ВСТУПНА УВАГА	9

РОЗДІЛ I. ГЕНЕТИЧНІ ВИТОКИ ПРОВІДНИЦТВА

1.1. Чому нам потрібні провідники?	20
1.2. Що то за слово провідник?	31
1.3. Соціальна реактивація лексеми «проводник»	37
1.4. Філософська синтеза провідництва в освіті	44
1.4.1. Провідництво: копія дискурсу про лідерство чи українська соціальна інновація?	45
1.4.2. Необхідність нової еліти	48
1.4.3. Як взагалі можна змінити якість еліти	55
1.4.4. Навчитися жити без еліти	56
1.4.5. «Одного маєте провідника – Христа»	59
1.4.6. Постсучасні теорії лідерства	60
1.4.7. Провідники, напівпровідники і діелектрики	62
1.4.8. Провідництво / лідерство – перспективи освіти. Хто і як формує в освіті України національну Еліту?	64
1.4.9. Культури викладача	66
1.4.10. Розрізнення викладачів вищої школи на еліту і контроліту ..	68
1.5. Феноменальний характер провідництва	76
1.6. Герменевтичний дискурс провідництва	88
1.7. Духовне провідництво	98
1.8. Провідництво та релігія	115
1.9. Пантеон українських провідників	123
1.9.1. Шевченко Тарас Григорович	125
1.9.2. Куліш Пантелеїмон Олександрович	126
1.9.3. Франко Іван Якович	127
1.9.4. Липа Юрій Іванович	128
1.9.4. Донцов Дмитро Іванович	130
1.10. Кобзарі, як духовні провідники	132

РОЗДІЛ II. ТЕОРІЯ ПРОВІДНИЦТВА

2.1. Визначення провідництва	138
2.2. Лінгвістичні реалії проводу	147
2.3. Риси провідника	160
2.4. Провідники змін	177

2.5. «Родові зв'язки «провідництва», «наукової організації праці» і «передового досвіду»	189
2.6. Менеджмент освіти і провідництво	196
2.7. Провідництво і просвітництво	206
2.8. Провідник чи лідер	212
2.9. Формати провідництва	221
2.10. Методологування провідництва	228
2.11. Методологічне мислення провідництва	256
2.12. Ірраціональне в провідництві	271
2.13. Жертовність провідництва	277

РОЗДІЛ III. ЖЕРТОВНИЙ ШЛЯХ ПРОВІДНИКІВ ОСВІТИ

3.1. К. Д. Ушинський — провідник ідей національного виховання....	292
3.2. М. О. Корф: життя — на олтар освіти. Одержаній з провінції ...	312
3.3. Провідник української педагогіки А. С. Макаренко. Проектувати краще в людині	344
3.4. В. О. Сухомлинський — провідник гуманної педагогіки: вікторія історіографія	397
3.5. В. Ф. Шаталов — провідник, покликаний змінити світ	419
3.6. О. А. Захаренко. Провідник «педагогіки конкретної мети».....	432
3.7. Сучасні постаті провідників освіти Запорізького краю	461
Солдатенко Ольга Василівна	462
Пилипенко Валентина Дмитрівна	463
Овсієнко Яніна Миколаївна	464

ПІСЛЯМОВА..... 476

АЛФАВІТНИЙ ПОКАЖЧИК..... 468

АВТОРСЬКИЙ КОЛЕКТИВ .....